

Sygn. akt I C 84/16

Na rozprawie w dniu 11 maja 2016 r. nie stawiała się pozwana, która nie złożyła wyjaśnień ani nie żądała przeprowadzenia rozprawy pod swoją nieobecność.

Przewodniczący

Protokolant

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2016

Sąd Rejonowy w Kamieniu Pomorskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSR Mariusz Swatowski

Protokolant Alicja Bińczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2016 r. w Kamieniu Pomorskim

sprawy z powództwa Kancelarii (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

O R Z E K A

I. Zasądza od pozwanej A. K. na rzecz Kancelarii (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 800,96 zł (tysiąca ośmuset złotych i 96/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

III. Tytułem zwrotu kosztów procesu zasądza od pozwanej K. K. na rzecz Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 165,50 zł (tysiąca stu sześćdziesięciu pięciu złotych i 50/100) w tym 1000 zł (tysiąc złotych) za zastępstwo procesowe.

IV. Wyrokowi w punktach I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sędzia

I C 84/16

UZASADNIENIE

Spółka Akcyjna Kancelaria (...) z siedzibą w K., reprezentowana przez radcę prawnego M. M., wniosła pozew przeciwko A. K., domagając się zasądzenia od niej na swoją rzecz kwoty 2 030,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 grudnia 2014r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, a w tym kwoty 30 zł tytułem opłaty od pozwu oraz kwoty 900 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje żądanie powódka wskazała, że na mocy umowy cesji z 30 czerwca 2015r. nabyła od Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) (wcześniej (...) Polska) wierzytelność przysługującą zbywcy wobec A. K.. Wierzytelność ta miała powstać z tytułu zawartej przez pozwaną z (...) Polska umowy

pożyczki z 6 listopada 2014r. Kwota pożyczki wynosić miała 1 407 zł, a uzgodniony między stronami całkowity koszt pożyczki wynosić miał 2 030,96 zł i taką kwotę pozwana miała zwrócić pożyczkodawcy do dnia 4 grudnia 2014r. Powódka stwierdziła, że pozwana, oprócz kapitału pożyczki, zobowiązana miała być do zapłaty także prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 393,96zł oraz naliczonych na podstawie §6.4 umowy ramowej kosztów wezwań do zapłaty w łącznej wysokości 230 zł, a ponieważ nie uiściła żadnej kwoty, do zapłaty pozostała cała dochodzona pozewem należność w wysokości 2 030,96 zł (k. 1-3, 8).

A. K. nie stawiała się na rozprawie, nie złożyła wyjaśnień ani nie zajęła merytorycznego stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 6 listopada 2014r. A. K., za pośrednictwem systemu informatycznego, zawarła ze Spółką (...) Polska umowę pożyczki. Na mocy tej umowy otrzymała od pożyczkodawcy kwotę 1 407 zł, którą zobowiązała się zwrócić do dnia 4 grudnia 2014r. (okres pożyczki wynosił 28 dni). Strony ustaliły, że za udzielenie pożyczki pożyczkodawcy przysługiwać będzie prowizja w wysokości 1% na dzień, która w wypadku pożyczki w kwocie 1 407 zł udzielanej na 28 dni miała wynieść 393,96 zł. Przewidziano możliwości przedłużenia terminu spłaty pożyczki o 7, 15 lub 30 dni, przy czym w każdym wypadku przedłużenia terminu spłaty pożyczkodawcy przysługiwać miała dodatkowa opłata wynosząca odpowiednio 12%, 16% i 32% kwoty pożyczki. W §6 umowy strony postanowiły, że każda spłata pożyczki po wyznaczonym terminie o godzinie 24.00 będzie uznawana za zwłokę w płatności, a w takim wypadku pożyczkodawca będzie mógł wysłać pożyczkobiorcy pozostającemu w zwłoce wezwanie do zapłaty w formie pisemnej i/lub w formie elektronicznej, a pożyczkobiorca zostanie obciążony za takie wezwania kwotami, które miały wynosić : 1) 20 zł każdorazowo za przesłanie pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego wezwania do zapłaty po odpowiednio 3, 6, 9 i 12 dniach kalendarzowych od daty upływu terminu spłaty pożyczki, 2) 150 zł za przesłanie piątego wezwania do zapłaty po 15 dniach kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki. Poza tym, w umowie zastrzeżono również, że w wypadku zwłoki w płatności pożyczkodawca będzie miała prawo naliczania odsetek maksymalnych (obliczanych z godnie z przepisem art. 359 §3 kodeksu cywilnego) od kwoty pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności spłaty (bezsporne, nadto dowód: ramowa umowa pożyczki k. 15-18, wydruk operacji na rachunku bankowym k. 19).

Pozwana na poczet należności wynikających z opisanej wyżej umowy nie uiściła żadnych kwot (bezsporne).

W dniu 30 czerwca 2015r. Spółka (...) (wcześniej (...) Polska) zawarła ze Spółką Akcyjną Kancelaria (...) z siedzibą w K. umowę przelewu wierzytelności na mocy, której powódka nabyła wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki zawartej przez pozwanego ze Spółką (...) Polska w dniu 6 listopada 2014r. (bezsporne, nadto dowód: umowa przelewu k. 10, 11 oraz wyciąg z załącznika nr 1 do umowy k. 12).

Pismem z dnia 30 czerwca 2015r. powódka poinformowała pozwaną o nabyciu wierzytelności i wezwała ją do zapłaty (bezsporne, nadto dowód: zawiadomienie o dokonaniu cesji wierzytelności i wezwanie do zapłaty k. 13, zestawienie dowodów nadania przesyłek k. 14).

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo wniesione przez Spółkę Kancelaria (...) okazało się częściowo uzasadnione.

Ponieważ pozwana nie złożyła wyjaśnień w sprawie i nie zajęła żadnego merytorycznego stanowiska, zgodnie z przepisem art. 339 §1 i 2 kpc wydany został wyrok zaoczny, za podstawę którego przyjęto twierdzenia powoda, które zostały uznane za prawdziwe, tym bardziej, iż na ich poparcie powód przedłożył dowód w postaci dokumentu ramowych warunków umowy, wydruków z systemu informatycznego, za pomocą którego została zawarta umowa, umowy przelewu wierzytelności i, stanowiącego załącznik do niej, wykazu wierzytelności będących przedmiotem cesji.

Mimo ustalenia stanu faktycznego zgodnie z twierdzeniami strony powodowej powództwo należało w znacznej części oddalić jako bezzasadne.

Po pierwsze, należało zauważyć, że twierdzenia pozwu nie dają podstawy do przyjęcia, że zbywcy wierzytelności tj. podmiotowi, który udzielił pozwanej pożyczki przysługiwała względem niej wierzytelności w łącznej kwocie 2 030,96 zł., na którą składać by się miały: 1 407 zł kapitału pożyczki, 393,96 zł prowizji za udzielenie pożyczki i 230 zł kosztów wezwań do zapłaty. Z umowy wynika, że pozwana pożyczycza kwotę 1 407 zł, na okres od 6 listopada do 4 grudnia 2014r. tj. 28 dni w związku, z czym zasadniczo była zobowiązana do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty 1 407 zł jako kapitału pożyczki i kwoty 393,96 zł jako prowizji za udzielenie pożyczki odpowiadającej 1% kwoty pożyczki za każdy dzień okresu, na jaki pożyczka została udzielona oraz odsetek w wysokości odsetek maksymalnych (zgodnie z zapisem §4.1 umowy ramowej pożyczki). Jakikolwiek inne kwoty, którymi pożyczkodawca obciążałby pozwaną musiałyby znaleźć uzasadnienie w treści łączącej go z A. K. umowy. Skoro zaś, zgodnie z pismem powódki z 22 kwietnia 2016r., na należność dochodzoną pozwem składają się tylko: kapitał pożyczki, prowizja za udzielenie pożyczki i koszty wezwań do zapłaty pozwana mogła być zobowiązana do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty przekraczającej sumę pożyczki i prowizji za jej udzielenie tylko, gdyby, zgodnie z zapisami §6 umowy popadła w zwłokę ze spłatą, a pożyczkobiorca wystosowałby do niej wezwania do zapłaty i upomnienia, o których mowa w §6.4 umowy pożyczki. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu, aby do pozwanej były kierowane wezwania i upomnienia w postaci SMS-ów lub drogą elektroniczną. Co więcej, w treści pozwu nie ma mowy, aby coś takiego miało miejsce. W tej sytuacji Sąd przyjął, iż mimo dyspozycji przepisu art. 339 §2 kpc, nie można przyjmować, że wstąpiła przesłanka do naliczenia przez pożyczkodawcę innych należności poza prowizją z §4 umowy, a tym samym brak jest podstawy do ustalenia, zgodnie z twierdzeniami pozwu, że pożyczkodawcy przysługiwała względem pozwanej należność w kwocie 2 030,96 zł, a nie 1 800,96 zł jako zobowiązania obejmującego kapitał pożyczki (1 407 zł) i prowizję za jej udzielenie (393,96 zł). Kwota 2 030,96 zł byłaby uzasadniona tylko w wypadku, gdyby do pozwanej skierowano wszystkie upomnienia i wezwania, o których mowa w §6 umowy, wówczas bowiem do sumy kapitału pożyczki (1 407 zł) i prowizji (393,96 zł) pożyczkodawca byłby formalnie uprawniony do doliczenia także kosztów pierwszych czterech wezwań po 20 zł za każde oraz kosztów piątego w wysokości 150 zł, co łącznie dawałoby kwotę 2 030,96 zł (1 407+393,96+20+20+20+20+150=2 030,96). Skoro jednak powód nie sformułował nawet twierdzeń o skierowaniu do pozwanej takich wezwań, także w sytuacji uzasadniającej wydanie wyroku zaocznego i uznanie twierdzeń powoda za prawdziwe na podstawie przepisu art. 339 §2 kpc, brak jest podstaw do przyjęcia, że sytuacja taka zaistniała, a tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, że należność pożyczkodawcy wobec pozwanej przekroczyła kwotę 1 800,96 zł.

Po drugie, Sąd doszedł do przekonania, że część postanowień umownych tj. postanowienia dotyczące opłat za wezwania do zapłaty dłużnika pozostającego w zwłoce należy uznać za nieważne. Oceny postanowień umowy stron dokonać należy zarówno w świetle przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim jak i przepisów ogólnych kodeksu cywilnego, a w szczególności przepisów dotyczących ważności czynności prawnych. Niewątpliwie powoda należy uznać za kredytodawcę w rozumieniu przepisu art. 5 pkt. 2 powołanej ustawy, a pozwaną za konsumenta w rozumieniu przepisu art. 5 pkt. 1 tej ustawy, zaś zawarta między nimi umowę pożyczki za umowę kredytu konsumenckiego w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 i 2 w związku z przepisem art. 4 ust. 1 tej ustawy. W ocenie Sądu, postanowienia umowy stron są formalnie zgodne z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Inaczej ma się natomiast rzecz, jeśli chodzi o zgodność postanowień umowy z zasadami współzycia społecznego, która, zgodnie z przepisem art. 58 §2 kc, stanowi o ważności bądź nieważności czynności prawnej. Zdaniem Sądu, zawarte w §6 umowy postanowienia, dotyczące wysokości należności, które pożyczkobiorca pozostający w opóźnieniu ze spłatą pożyczki jest zobowiązany uiszczać na rzecz pożyczkodawcy są niezgodne z zasadami współzycia społecznego, a w szczególności z zasadą zabraniającą zastrzegania i pobierania przez podmiot silniejszy ekonomicznie nadmiernych i nieuzasadnionych korzyści kosztem podmiotu słabszego, w szczególności konsumenta. Należy zauważyć, że postanowienie zawarte w §6 pkt. 4 umowy nie rozróżnia sytuacji, gdy opóźnienie w spłacie pożyczki następuje z przyczyn zależnych lub niezależnych od pożyczkobiorcy, a innymi słowy mówiąc nie różnicuje sytuacji pożyczkobiorców, którzy popadają w zwłokę w rozumieniu przepisu art. 476 kc i sytuacji pożyczkobiorców, którzy jedynie pozostają w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Wprawdzie w §6 pkt. 3 znajduje się zapis, iż „Každą spłata po wyznaczonym terminie o godzinie 24.00 jest uznawana za zwłokę w płatności” jednak zapis ten, z uwagi na jego oczywistą sprzeczność z przepisem art. 476 kc, jest, zdaniem Sądu, nieważny. Ponadto, postanowienie §6 pkt. 4 umowy przewiduje stałe wartości opłat za poszczególne upomnienia przesyłane w formie

pisemnej lub pocztą elektroniczną, których wysokość, w ocenie Sądu, jest bardzo wygórowana i całkowicie oderwana od ewentualnych kosztów, jakie wierzyciel musiałby ponieść, podejmując takie czynności. Powszechnie wiadomym jest, że aktualnie koszty wiadomości przesyłanych drogą elektroniczną są niskie i nie przekraczają wielkości rzędu kilkudziesięciu groszy, natomiast koszt przesłania listu poleconego nie przekracza 5 zł. W tej sytuacji zastrzeżenie, że pożyczkobiorca będzie zobowiązany zapłacić pożyczkodawcy opłaty w wysokości kolejno: 20 zł, 20 zł, 20 zł, 20 zł i 150 zł za poszczególne upomnienia nie tylko nie pozostaje w żadnej proporcji do ewentualnych kosztów, które pożyczkodawca musiałby w tej sytuacji ponieść, ale również musi być oceniane jako zastrzeżenie na rzecz pożyczkodawcy nadmiernego i nieuzasadnionego świadczenia ze strony konsumenta. Nadto należy zauważyć, że przy tak sprecyzowanej konstrukcji obowiązku uiszczenia wspomnianych opłat uzyskują one charakter niemal identyczny do kary umownej w rozumieniu przepisu art. 483 §1 kc, która, zgodnie z przywołaną normą, może być zastrzeżona wyłącznie na wypadek niewykonania lub niewłaściwego wykonania zobowiązania niepieniężnego. W tym więc aspekcie przedstawione zapisy umowne można również uznać za sprzeczne z ustawą, a nadto podpadające pod przepis art. 385³ pkt. 17 kc, który za niedozwolone postanowienie umowne uznaje postanowienia nakładające na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania lub odstąpił od umowy, obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego. Takie postanowienia, zgodnie z przepisem art. 385¹ §1 kc nie wiążą konsumenta, gdyż kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Na poparcie powyższej argumentacji należy również wskazać, że zakwestionowane przez Sąd w niniejszej sprawie zapisy umowne są bardzo zbliżone lub częściowo wręcz identyczne z postanowieniami umownymi, uznanymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za tzw. klauzule abuzywne i wpisany do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone po nr (...), 5790, (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...). Co do takich zaś postanowień umownych przepis art. 479⁴³ kpc stanowi, iż od chwili wpisu ich do powołanego wyżej rejestru, wyrok, którym uznano je za niedozwolone postanowienia umowne ma skutek wobec osób trzecich.

Zgodnie z przepisem art. 58 §3 kc, jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. W ocenie Sądu, nieważne są postanowienia umowne zawarte w §6 pkt. 3 i 4 umowy. W toku postępowania nie ujawniono okoliczności, które świadczyłyby o tym, że bez wymienionych postanowień strony nie zawarłyby umowy, tym bardziej, że dotyczą one tylko sytuacji, gdy pożyczkobiorca pozostaje w opóźnieniu ze spłatą pożyczki, a więc takiej, której w normalnym przebiegu zdarzeń strony umowy pożyczki z całą pewnością nie zakładają.

Uwzględniając powyższe, Sąd przyjął, że nieważnością objęte są tylko niektóre, szczegółowo wyżej wskazane postanowienia umowne, a w pozostałym zakresie umowa stron pozostaje w mocy.

Legitymację czynną powódki do dochodzenia należności objętej żądaniem pozwu uzasadnia fakt nabycia wierzytelności w drodze umowy cesji zawartej 30 czerwca 2015r. ze Spółką (...) (dawniej (...) Polska), gdyż zgodnie z przepisem art. 509 §1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania, a stosownie do przepisu art. 510 §1 kc umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły.

W opisanym stanie rzeczy, zdaniem Sądu, za zasadne należało uznać roszczenie powódki w zakresie żądania zapłaty przez pozwanego kwoty 1 800,96 zł stanowiącej sumę kapitału pożyczki i prowizji za jej udzielenie (1 407 + 393,96 = 1 800,96 zł) oraz żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonych od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu tj. od 21 stycznia 2016r. W pozostałym zakresie powództwo, jako bezzasadne, należało oddalić, gdyż uznane przez Sąd za nieważne postanowienia umowne, dotyczące obowiązku zapłaty przez pożyczkobiorcę kosztów wezwań do zapłaty, w istocie obowiązku takiego na pozwanego nałożyć nie mogły, a dodatkowo powódka nie wykazała, aby zaistniała sytuacja faktyczna uprawniająca pierwotnego wierzyciela do naliczenia pozwanemu kosztów opłat za wezwania do zapłaty.

Ponieważ powódka wygrała proces w 88,7% , zgodnie, z wynikająca z przepisu art. 100 zdanie pierwsze kpc zasadą, koszty procesu rozdzielono stosunkowo między stronami, zasądzając z tego tytułu od pozwanej na rzecz powódki (dla której na koszty procesu składają się” opłata od pozwu w kwocie 100 zł wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1 200 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł) kwotę 1 165,50 zł.

Zgodnie z przepisem art. 333 §1 pkt. 3 kpc wyrokowi w pkt. I tj., w części zasądzającej świadczenie na rzecz powódki, z urzędu nadano rygor natychmiastowej wykonalności.